

Leven van je pen?

Auteurs en hun inkomen

Auteur: Carlo Van Baelen

Na de lectuur van dit hoofdstuk weet je:

- hoeveel auteurs in Vlaanderen gemiddeld verdienen;
- hoeveel boeken je moet verkopen om een bepaald inkomensniveau te halen;
- wat er over je mogelijke inkomsten in je contract moet staan;
- waar je als auteur aan (andere) inkomsten kunt komen.

1

Het inkomen van Vlaamse auteurs onderzocht

*Het VAV-onderzoek 2011-2013**

Om een beeld te krijgen van het inkomen van Vlaamse auteurs heeft VAV haar leden uit de diverse 'genres' in de periode 2011-2013 uitgebreid bevraagd over hun inkomen en het aandeel daarin van literaire activiteiten. Het ging om literaire auteurs, illustratoren, literair vertalers en scenaristen.

Literaire auteurs (117 respondenten)

Het onderzoek geeft aan dat het **gezinsinkomen** van auteurs laag is als men rekening houdt met hun hoge scholingsgraad en met de bekende Vlaamse gemiddeldes: in 2008 bedroeg het beschikbare inkomen per huishouden in Vlaanderen gemiddeld 3.287 euro per maand. Voor 60% van de geënquêteerde auteurs ligt het gezinsinkomen onder de 3.000 euro en voor 14% zelfs lager dan 1.500 euro.

Nog signifikanter is het erg lage aandeel van **het literaire inkomen** in het gemiddelde maandelijkse gezinsinkomen. Bij twee derde van de auteurs is dat 10% of minder. Bij slechts 15% van de auteurs is het literaire inkomen goed voor de helft of meer van het gemiddelde maandelijkse gezinsinkomen. Naar eigen verklaring kan 20% van zijn pen leven.

Het literaire inkomen volstaat dus absoluut niet om rond te komen. Voor 87% van de auteurs is het dan ook een noodzaak om naast het schrijven andere bronnen van inkomsten te hebben. Het vaakst genoemd zijn het inkomen van de partner (30%), het pensioen (21%) en inkomsten uit ander werk (51%).

Als we het literaire inkomen verder analyseren, zien we dat het als volgt is samengesteld:

- royalty's en honoraria: ca. 30%
- subsidies: ca. 20%
- lezingen: ca. 18%
- andere (bijdragen aan kranten, tijdschriften en websites, workshops, leenrecht, reprografierecht enz.): ca. 25%

Auteurs die volgens hun eigen verklaring van hun pen kunnen leven, beoefenen opvallend meer **literaire nevenactiviteiten** dan anderen:

- 95% geeft lezingen in Vlaanderen (tegenover 85% in het totaalbeeld)
- 68% geeft lezingen in Nederland (tegenover 28% in het totaalbeeld)

* Voor een uitgebreide rapportering van de onderzoeken verwijzen we naar de VAV-website: www.auteursvereniging/auteursinfo/onderzoek

- 64% verzorgt optredens (tegenover 36% in het totaalbeeld)
- 59% heeft een eigen website (tegenover 41% in het totaalbeeld)
- 50% schrijft opiniestukken/columns enz. (tegenover 29% in het totaalbeeld)

Literaire nevenactiviteiten bovenop de royalty's zijn financieel noodzakelijk voor 46% van alle auteurs en voor 77% van de auteurs die van hun pen kunnen leven.

Literair vertalers (31 respondenten)

Nederland en het Randstadidroom domineren de markt van het literair vertalen, waardoor het voor een Vlaamse vertaler vaak moeilijker is om opdrachten binnen te halen. Alle literair vertalers die aan het onderzoek deelnamen hebben nog **andere bronnen van inkomsten**. 79% van de literair vertalers kan niet rondkomen van de inkomsten uit literair vertalen. 81% oefent een ander beroep uit, waarvan 55% in hoofdberoep. Ter vergelijking: in Nederland is 70% van de literair vertalers voltijds aan de slag.

Het gemiddelde **maandinkomen** bedraagt 2.973 euro; 35% daarvan komt uit activiteiten gelinkt aan het literair vertalen, 21% uit andere vertaalopdrachten (technisch, wetenschappelijk, commercieel), 44% uit ander werk.

Van het strikt **literaire inkomen** komt de helft uit subsidies, 37% uit royalty's, 3% uit reprografie- en leenrechten, 11% uit andere literair gelinkte activiteiten (workshops, lezingen, optredens...).

Een kwart van de vertalers rekent op het inkomen van de partner, 52% ontvangt subsidies voor een bedrag dat vergelijkbaar is met hun jaarlijkse honorarium. Uitgaande van een gebruikelijk woordtarief voor een literaire vertaler van 6,4 eurocent en een maximale workload van 200.000 woorden per jaar zou een literair vertaler per jaar maximaal 12.800 euro aan honorarium kunnen ontvangen. Zonder het inkomen van een partner, subsidies of andere opdrachten is het dus onmogelijk om aan een aanvaardbaar inkomen te komen.

Illustratoren (53 respondenten)

83% geeft aan niet te kunnen rondkomen van **inkomsten uit illustratiewerk**. 72% verricht daarom andere beroepsactiviteiten en 28% rekent op het inkomen van de partner. Gemiddeld heeft een illustrator uit het VAV-onderzoek een inkomen van 1.143 euro per maand uit illustratiewerk: 45% uit royalty's, 10% uit reprografie- en leenrechten, 10% uit lezingen, 35% uit subsidies. Een illustrator in hoofdberoep ontvangt maandelijks gemiddeld 2.643 euro voor haar of zijn illustratiewerk; in bijberoep wordt dat 849 euro netto per maand.

Ander werk – onderwijs, commercieel grafisch werk, workshops – genereert gemiddeld een inkomen van 976 euro. Ook hier moeten we het gemiddeld totale maandinkomen van 2.119 euro vergelijken met het Vlaamse gemiddelde gezinsinkomen van 3.287 euro.

Honoraria en royalty's moeten in de meeste gevallen gedeeld worden met de (tekst)auteur. Een illustrator moet dus dubbel zoveel publiceren als een literair auteur. Daar staat tegenover dat de specifieke kennis en vaardigheden van illustratoren hen meer mogelijkheden bieden om hun artistieke kwaliteiten ruimer te exploiteren dan hun 'woord'-collega's. Hun 'bronnen' van **illustratiegelinkte inkomsten** zijn meer divers, wat een positiever inkomensbeeld oplevert dan voor literaire auteurs en vertalers. Illustratoren zijn dan weer minder aanwezig in het lezingencircuit. Globaal blijft het gemiddelde inkomen van illustratoren laag in verhouding tot hun hoge opleidingsniveau.

Scenaristen (61 respondenten)

Scenaristen vormen in veel opzichten een uitzondering. De voorbije jaren was er sprake van een **hausse** voor scenaristen die te danken is aan het Mediafonds, de gunstige fiscaliteit voor auteursrechten en de fiscale regeling van de tax shelter. De vraag is of deze hoogconjunctuur zal blijven bestaan.

51% slaagt erin rond te komen met de **inkomsten** uit scenarioschrijven. 38% beoefent geen ander beroep naast het scenarioschrijven. 26% oefent in bijberoep andere beroepsactiviteiten uit en 36% heeft een ander hoofdberoep. Het onderwijs en de privésector zijn een bron van inkomsten voor 49% van de respondenten. 13% rekent op het inkomen van de partner.

Het inkomen van een scenarist heeft drie bronnen: **honoraria, auteursrechten via de producent en collectieve rechten** (kabelrechten, uitzendrechten, dvd-rechten, thuiskopie). Scenaristen ontvangen jaarlijks een honorarium van gemiddeld 35.183 euro (hoofdberoep) / 9.900 euro (bijberoep). (Dit is het gefactureerde bedrag, vóór aftrek van sociale bijdragen en belastingen.). Het bedrag voor auteursrechten via de producent is gemiddeld 11.931 / 8.500 euro per jaar. Wat collectieve rechten betreft, zijn er grote verschillen, die onder meer een gevolg zijn van het soort televisiewerk: soaps, telenovelles en (jeugd)reeksen met veel heruitzendingen genereren hoge bedragen. Prestigereeksen scoren op dit vlak minder goed. De inkomsten daaruit bedragen jaarlijks gemiddeld 12.200 euro (hoofdberoep) / 1.463 euro (bijberoep).

Het **gemiddelde maandinkomen** van een voltijdse scenarist die honoraria, auteursrechten en inkomsten uit werkzaamheden gelinkt aan het scenarioschrijven ontvangt, bedraagt 5.339 euro / 1.747 euro per maand (bruto).

*Het CuDOS-onderzoek in 2016**

In 2016 polste de studie 'Loont passie? Een onderzoek naar de sociaaleconomische positie van professionele kunstenaars in Vlaanderen' van de Onderzoeksgroep CuDOS naar het sociodemografisch profiel van de kunstenaars in Vlaanderen, hun diverse activiteiten, inkomsten, beroepskosten, arbeidstevredenheid en hun noden tot ondersteuning. De CuDOS-rapportering bundelt drie groepen auteurs: schrijvers van fictie en non-fictie, illustratoren en vertalers.

Het inkomen van auteurs

Zoals eerder al uit het VAV-onderzoek is gebleken, wordt het **literaire inkomen** van de auteur opgebouwd uit een aantal verschillende componenten: royalty's, collectieve rechten, lezingen, opdrachtwerk. Hieruit haalt de auteur volgens dit onderzoek de helft van zijn inkomsten: 33% haalt hij uit royalty's en lezingen, 12% uit gerelateerde activiteiten (workshops, lesgeven, redactiewerk), 4% uit andere artistieke activiteiten. 55% van het auteursinkomen komt uit **niet-literaire activiteiten** (andere artistieke prestaties, loon en vergoedingen uit niet-artistieke activiteiten, pensioen e.d.).

De auteur wordt niet voor alle prestaties vergoed. Lezingen worden in 94% van de gevallen vergoed, workshops en andere artistieke lessen in 90% van de gevallen, opdrachtwerk is goed voor 89%. De auteur ontvangt slechts voor 33% van de andere artistieke activiteiten buiten literaire een vergoeding.

Dit literaire inkomen vult hij aan met niet-artistieke activiteiten (37%), pensioen (10%) en werkloosheidsuitkering (5%). 22% van de Vlaamse auteurs ontvangt subsidies.

Het gewogen gemiddelde inkomen van de auteur in het onderzoek is 23.424 euro. Er vallen opmerkelijke verschillen te noteren met betrekking tot het sociaal statuut van de auteur: zelfstandigen in hoofdberoep (36,7% van de auteurs) genieten gemiddeld een lager totaal inkomen, zelfstandigen in bijberoep (28%) scoren het hoogste – hun netto-inkomen, met een groot aandeel aan inkomsten uit niet literaire activiteiten, is ruim het dubbele van dat van de zelfstandigen in hoofdberoep. Het inkomen van auteurs in loondienst zonder zelfstandigenstatuut situeert zich ertussen.

Het onderzoek toont aan dat de inkomsten van auteurs grote schommelingen kennen. Vergelijkbare schommelingen zijn in het onderzoek alleen terug te vinden bij podiumkunstenaars.

De dominantie van het zelfstandigenstatuut valt te verklaren door het feit dat literaire activiteiten zich niet goed lenen voor loondienst, en slechts een klein percentage laat zich vergoeden met de Kleine Vergoedingsregeling of via een interimbureau (sociaal bureau voor kunstenaars).

* Voor een uitgebreide rapportering van de onderzoeken verwijzen we naar de VAV-website: www.auteursvereniging/auteursinfo/onderzoek

Kwalitatieve aspecten van het schrijverschap

Het CuDOS-onderzoek peilde ook naar arbeidstevredenheid en inhoudelijke beoordeling van het schrijverschap. 90% van de auteurs vinden hun werk inhoudelijk uitdagend en interessant, met ruime mogelijkheden tot zelfontplooiing. Met die **positieve beoordeling** scoren auteurs het hoogst van alle disciplines. Dit geldt veel minder voor de verloning en de werkzekerheid: bijna vier op de tien auteurs zijn ontevreden over de vergoeding voor de afzonderlijke prestaties, en 56% over het totale inkomen. Enkel de beeldende kunstenaars zijn nog minder tevreden. De vraag naar minimumtarieven klinkt dan ook luid.

De toenemende klachten over de moeilijke combinatie van arbeid en gezin die de bedrijfswereld kenmerken, zijn minder manifest aanwezig in de kunstenaarswereld.

Auteurs gaven aan erg tevreden te zijn met de publieke **waardering**, maar er is heel wat minder tevredenheid over feedback van critici en de media (39%), ondanks een relatieve tevredenheid over contacten met de media (45%).

De groeiende complexiteit van de wetgeving, het zwakke aanbod van zakelijke aspecten in de opleidingen en de beperkte voorkennis en tijd om zich als kunstenaar in deze aspecten te verdiepen, leidt tot grote vraag naar extra **ondersteuning**, en dan met name op zakelijk en juridisch vlak, maar ook voor de opbouw van een netwerk, zowel disciplinair als interdisciplinair. De ondersteuning vanuit de beroepsorganisatie (VAV) wordt positief geëvalueerd: van alle kunstenaars kennen auteurs de hoogste score toe aan hun beroepsorganisatie. Andere belangrijke kanalen voor persoonlijk advies zijn de boekhouder, VFL, collega's, de uitgever en de beheersvennootschappen. Opvallend is dat auteurs minder beroep doen op de website van organisaties als VFL en VAV, en vaker kiezen voor persoonlijk advies per telefoon, mail of direct contact.

De artistieke gedrevenheid blijft behouden, ondanks de financiële onzekerheid en wankel toekomstperspectieven: slechts 3% van de auteurs denkt aan stoppen, 2 op de 3 auteurs stelt resoluut dit nooit te overwegen.

Vergelijking met het VAV-onderzoek (literaire auteurs)

Hoewel de respondentengroep, de vragenlijst en de rapporteringswijze van beide onderzoeken niet volledig vergelijkbaar zijn, kunnen we een aantal gelijklopende vaststellingen doen en is het mogelijk en voorzichtig een aantal ontwikkelingen te onderkennen.

Het aandeel van van inkomsten uit niet-literaire activiteiten is gestegen van 46% naar 55%, wat meteen ook betekent dat het aandeel van de inkomsten uit literaire activiteiten gedaald is naar 45%. Binnen het literaire inkomen is het aandeel subsidies met 12% gestegen, het aandeel uit lezingen en andere literaire activiteiten is lichtjes gedaald. Het aandeel royalty's is met 30% stabiel gebleven. De groep die naar eigen verklaring kan rondkomen van inkomsten uit literair werk is lichtjes gestegen van 20% naar 22,8%.

De negatieve kloof met het modale inkomen van de Vlaming is niet verkleind.

*Het inkomensonderzoek van de Auteursbond in 2016**

In Nederland voerde de VVL (nu Auteursbond) een vergelijkbaar onderzoek. Wanneer we de resultaten naast beide Vlaamse onderzoeken leggen, komen volgende punten naar voren:

- Vlaamse auteurs halen een groter deel van hun inkomen uit niet-literaire activiteiten (55 % vs. 45 %).
- Nederlandse auteurs ontvangen gemiddeld 30% meer aan royalty's en honoraria – mogelijk een gevolg van een grotere boekenmarkt.
- In Nederland ontvangen 14 % van de respondenten een beurs van het Nederlands Letteren Fonds, in Vlaanderen ontvangt 22% een beurs van het VFL;
- Er zijn opmerkelijke verschillen in de inkomsten uit lezingen. Een Nederlandse schrijver ontving hiervoor in 2014 gemiddeld 4,5x zo veel inkomsten als zijn Vlaamse collega.
- De inkomsten uit collectieve rechten ligt gemiddeld hoger in Vlaanderen dan in Nederland, voornamelijk door de hogere Vlaamse reprografievergoedingen.

Onder voorbehoud van moeilijk vergelijkbare resultaten, heeft een Nederlandse schrijver gemiddeld een iets hoger netto-inkomen dan zijn Vlaamse collega's, en realiseren deze laatsten een groter aandeel van hun inkomen uit niet-literaire activiteiten.

Onnuchterend blijft echter de brutoverdienste per aan schrijven gerelateerd werk uur: voor een Nederlandse schrijver is dit 9,65 euro, voor het vertaalwerk van een Nederlandse vertaler 13,25 euro. Als we het gemiddeld lagere inkomen uit literaire activiteiten van Vlaamse auteur in beschouwing nemen, zal het gemiddelde uurloon in Vlaanderen nog lager zijn.

DE MORAALE VAN HET INKOMENSVERHAAL

De beperkte Nederlandstalige – voor velen bovendien vooral Vlaamse – afzetmarkt.

De grote tijdsinvestering die het schrijven en de (zelf)promotie vergen. Het betaalmiddel van de boekensector, waarin de auteur grotendeels mee het inkomensrisico draagt.

De geringe vergoeding voor ontlening en de toenemende digitale piraterij. De ruime concurrentie voor het boek en het lezen zowel in het algemeen – alle andere vormen van kennisverwerving en ontspanning – als binnen het boeksegment zelf: er verschijnt elke twintig minuten een nieuwe Nederlandstalige titel en er is een totaal Nederlandstalig aanbod van 105.000 titels. Het toenemende aandeel van bestsellers, ook door evoluties in de media...

Dit zijn stuk voor stuk factoren die het verwerven van een leefbaar inkomen uit literair schrijven in Vlaanderen moeilijk maken. Maar weinig auteurs in Vlaanderen leven van hun literaire pen. En dan gebruiken we het woord 'pen' nog in een ruime betekenis.

Ook afgeleide literaire activiteiten zijn inbegrepen: lezingen, theaterwerk, redactiewerk, journalistiek, workshops... Zoals uit het VAV-onderzoek blijkt, is het combineren van het schrijven met een andere (hoofd)beroepsactiviteit doorgaans een noodzaak. (Wat hierboven staat, geldt niet voor scenaristen, die in een andersoortige markt actief zijn.)

---

* Voor een uitgebreide rapportering van de onderzoeken verwijzen we naar de VAV-website: www.auteursvereniging/auteursinfo/onderzoek

2

Simulaties: auteurs en hun inkomen

Hoeveel exemplaren van een boek moet een auteur jaarlijks verkopen en aan hoeveel diverse inkomsten / beroepsinkomsten moet hij komen om een inkomen te verwerven dat op het niveau staat van het leefloon, de armoedegrens en het inkomen van de gemiddelde Vlaming of het gemiddelde Vlaamse gezin? Die vragen beantwoorden we met enkele simulaties.

Dit zijn de gehanteerde categorieën:

- sociaal-economisch statuut:
  - (1) alleenwonend
  - (2) met gezinslast
- inkomensniveau:
  - (A) leefloon: alleenwonend 10.172 euro / met gezinslast 14.283 euro
  - (B) armoedegrens: alleenwonend 13.377 euro / met gezinslast 28.092 euro
  - (C) gemiddeld jaarlijks netto-inkomen: alleenwonend 18.600 euro / met gezinslast 43.338 euro

Simulatie 1:

Je verdient alleen royalty's uit de verkoop van je boeken

Hoeveel exemplaren moet een auteur per jaar verkopen om een vooropgesteld inkomen te verwerven (leefloon – armoedegrens – gemiddeld)? Het inkomen bestaat in dit geval enkel uit royalty's. De eerste simulatie houdt dus geen rekening met andere inkomsten, zoals lezingen, schrijfoverdrachten...

Uitgangspunt: inkomsten uit auteursrechten, berekend op een boek met verkoopprijs 20 euro of 18,88 euro exclusief btw. Dat laatste, verkoopprijs met aftrek van de btw, is de berekeningsbasis voor royalty's:

- 10% op verkoopprijs: 1,88 euro per verkocht exemplaar

(1) Alleenwonend	A. Leefloon	B. Armoedegrens	C. Gemiddeld inkomen
100% auteursrechten	Bruto 10.603 euro 6.160 ex	Bruto 14.462 euro 7.692 ex	Bruto 18.380 euro 10.767 ex
(2) Gezinsinkomen	A. Leefloon	B. Armoedegrens	C. Gemiddeld inkomen
100% auteursrechten	Bruto 15.441 euro 8.213 ex	Bruto 30.438 euro 16.190 ex	Bruto 48.713 euro 25.911 ex

Twee voorbeelden:

- **Case (1):** een alleenwonende auteur die met 10% royalty's op het niveau van het leefloon wil geraken, moet jaarlijks 6.160 exemplaren verkopen. Om de armoedegrens te halen moet zo'n auteur 7.692 exemplaren verkopen. 10.767 verkochte exemplaren zijn nodig voor een gemiddeld inkomen.
- **Case (2):** een auteur die alleenverdiener is met gezinslast zal om het gemiddelde inkomen van een Vlaams gezin te halen met 10 % royalty's jaarlijks 25.911 exemplaren moeten verkopen.

Auteursrechten worden belast volgens het voordelige fiscale regime van de roerende voorheffing + gemeentebelasting.

Nuanceringen:

- De simulatie houdt geen rekening met de bijkomende gemeentebelasting.
- De bedragen in de tabel zijn brutobedragen; die worden nog onderworpen aan het (gunstige) belastingtarief van de roerende voorheffing (15% na aftrek van forfaitaire kosten; de afhouding gebeurt door de uitgever).
- In het geval van coauteurschap worden de royaltypercentages gedeeld (50-50, 40-60, 30-70), en het aantal te verkopen exemplaren dus overeenkomstig verhoogd.
- Inkomstenbelasting op auteursrechten: geen.
- Met een inkomen uit royalty's bouw je géén sociale rechten op: recht op pensioen, werkloosheid en ziekteverzekering. Die uitgaven moet je bijkomend voorzien; deze kost is niet meegerekend in bovenstaande simulatie.

Simulatie 2 - Je hebt alleen 'diverse inkomsten'

In de startfase van een schrijverscarrière kunnen toevallige (of occasionele) inkomsten gecumuleerd worden met andere inkomsten, zonder verplichting tot aansluiting als zelfstandige (in bij- of hoofdberoep). Deze inkomsten kunnen komen uit lezingen, optredens, schrijfp opdrachten...

(1) Alleenwonend	A. Leefloon	B. Armoedegrens	C. Gemiddeld inkomen
100% diverse inkomsten	Bruto 15.988 euro 8.504 ex	Bruto 19.966 euro 10.620 ex	Bruto 27.761 euro 14.767 ex
(2) Gezinsinkomen	A. Leefloon	B. Armoedegrens	C. Gemiddeld inkomen
100% diverse inkomsten	Bruto 21.318 euro 11.339 ex	Bruto 41.928 euro 22.302 ex	Bruto 64.684 euro 34.406 ex

Twee voorbeelden:

- **Case 1:** een alleenwonende auteur die een leefloon wil opbouwen uit 100% diverse inkomsten moet bruto 15.988 euro per jaar verdienen (1332 euro per maand).
- **Case 2:** een auteur die alleenverdiener is met gezinslast moet voor een gemiddeld gezinsinkomen uit 100% diverse inkomsten jaarlijks bruto 64.684 euro verdienen (5390 euro per maand).

Toevallige inkomsten worden forfaitair belast tegen 33%. Daar komt nog de gemeentebelasting bij.

Nuanceringen:

- De simulatie houdt geen rekening met de bijkomende gemeentebelasting.
- Deze inkomsten kunnen slechts korte tijd als toevallige inkomsten aangegeven worden: de fiscus zal bij herhaling van deze activiteiten eisen dat de auteur het sociaal statuut van zelfstandige aanneemt. Deze simulatie is dan ook hoogstens tijdelijk geldig.
- Uit toevallige inkomsten bouw je géén sociale rechten op: geen recht op pensioen, werkloosheid en ziekteverzekering. Die uitgaven moet je bijkomend voorzien; deze kost is niet meegerekend in bovenstaande simulatie.

Simulatie 3: Je hebt alleen inkomsten als zelfstandige in hoofdberoep

Wie geen sociaal statuut heeft op grond van een andere 'activiteit' (loontrekkende, ambtenaar, pensioen, werkloos), moet het sociaal statuut van zelfstandige in hoofdberoep aannemen en de daaraan gekoppelde sociale bijdragen betalen. Aftrek van reële beroepskosten is mogelijk als je de nodige bewijsstukken levert. In onderstaand rekenmodel zijn de forfaitaire beroepskosten, de sociale bijdragen en de inkomstenbelasting in aftrek genomen.

Deze simulatie gaat ervan uit dat men de royalty's uit auteursrechten als beroepsinkomsten inbrengt.

Fiscaal:

- Sociale bijdragen 22%
- Inkomstenbelasting 18% - 28%
- Forfaitaire kostenaftrek 2000 euro

(1) Alleenwonend	A. Leefloon	B. Armoedegrens	C. Gemiddeld inkomen
100% zelfstandige in hoofdberoep	Bruto 13.822 euro 7.352 ex	Bruto 19.730 euro 9.181 ex	Bruto 31.087 euro 16.535 ex
(2) Gezinsinkomen	A. Leefloon	B. Armoedegrens	C. Gemiddeld inkomen
100% zelfstandige in hoofdberoep	Bruto 18.430 euro 9.803 ex	Bruto 41.433 euro 22.038 ex	Bruto 72.433 euro 38.528 ex

Twee voorbeelden:

- **Case 1:** een zelfstandige in hoofdberoep die een inkomen conform de armoedegrens wil verwerven en 10% royalty's ontvangt, moet jaarlijks 9.181 exemplaren verkopen.
- **Case 2:** een alleenverdienende zelfstandige in hoofdberoep met gezinslast die aan het gemiddelde gezinsinkomen van een Vlaams gezin wil komen moet jaarlijks bruto 74.433 euro verdienen. Bij 10% royalty's betekent dat 38.528 exemplaren per jaar.

Nuanceringen:

- Als de auteur een natuurlijke persoon is, doet hij er goed aan zijn inkomsten uit de boekenverkoop als royalty's aan te geven – hij geniet dan van een gunstiger fiscale regeling. Dat kan niet als je vanuit een rechtspersoon factureert. Maar niet onbelangrijk: met deze gunstige regeling bouw je geen sociale rechten op!
- Wanneer de auteur zijn inkomsten uit boekenverkoop als beroepsinkomsten aangeeft, zal hij op deze inkomsten sociale bijdragen betalen (en dus ook sociale rechten verwerven).
- In het geval van co-auteurschap worden de royaltypercentages gedeeld (50-50, 40-60, 30-70), en moet het aantal te verkopen exemplaren dus overeenkomstig verhoogd worden.

Simulatie 4: Je inkomen is een combinatie van verschillende inkomstenbronnen

In de praktijk wordt een inkomen meestal opgebouwd uit verschillende bronnen. In de tabellen hierboven is voor elke bron de brutoberekening geïsoleerd berekend, alsof de 100% inkomsten uit slechts één bron komen. Bij combinaties zullen de maximale schalen per bron niet van toepassing zijn: elke combinatie zal leiden tot een andere, lagere schaal.

Indicatief kunnen we de volgende simulatie maken:

- **Case 1:** een alleenwonende auteur wil een inkomen conform de armoedegrens verwerven en verkoopt 2000 exemplaren per jaar in plaats van de vereiste 6160 exemplaren. Hij/zij zal aanvullend 7.234 euro netto-inkomsten of 10.797 euro bruto moeten verwerven uit diverse inkomsten, of 9.346 euro bruto als zelfstandige in hoofdberoep (779 euro/maand).
- **Case 2:** een alleenverdienende auteur die een gezinsinkomen wil verwerven gelijk aan het Vlaams gemiddeld gezinsinkomen verkoopt 15.000 exemplaren per jaar. Hij zal aanvullend 17.723 euro netto-inkomsten of 26.452 euro bruto moeten verwerven uit diverse inkomsten, of 26.466 euro bruto als zelfstandige in hoofdberoep (2206 euro/maand).

3

Inkomstenposten

Welke mogelijke inkomstenposten zijn er die rechtstreeks met het schrijverschap te maken hebben? En welke richtcijfers horen daarbij? Die vragen proberen we hieronder te beantwoorden.

Opgepast: de bedragen en percentages die we van 3.1 tot 3.4 geven, zijn indicatief. Ze zijn niet afdwingbaar en ook niet wettelijk vastgelegd. Aangezien het om overeenkomsten tussen twee partijen gaat, zijn die partijen vrij om de (financiële en andere) voorwaarden onderling te bepalen. Het is aan de auteur om voordelige voorwaarden te bedingen.

3.1 Auteursrechten: primaire rechten

De in Vlaanderen en Nederland gebruikelijke uitgaveovereenkomsten gaan voor de honorering van het auteurswerk uit van een directe relatie tussen afzet (verkochte aantallen) en vergoeding. Het uitgangspunt is de gelijke verdeling van het risico, en dus ook van de opbrengsten, tussen auteur (vergoeding voor arbeid) en uitgever (vergoeding voor de investering en het ondernemersrisico).

Gebruikelijk is een vergoeding die is gekoppeld aan de verkoopprijs van het boek en het aantal verkochte exemplaren, met een zeker succesbeding, ook wel 'staffel' genoemd. Volgens de VAV-adviestarieven, die ook als norm voor de toekenning van subsidies gehanteerd worden, is de vergoeding 10% tot 4000 exemplaren; van 4001 tot 10.000 exemplaren 12,5%; van 10.001 tot 100.000 exemplaren 15%; voor meer dan 100.000 exemplaren geldt 17,5%. Voor mid-price en pocketedities gelden tarieven vanaf respectievelijk 9% en 8%.

De vergoeding wordt in principe jaarlijks berekend en uitbetaald op basis van de werkelijk verkochte exemplaren. Het kan gebeuren dat geretourneerde boeken leiden tot negatieve royal-

Rekenvoorbeeld: een literair debuut met een verkoopprijs van 17,50 euro (16,51 euro exclusief btw) en waarvan er 800 exemplaren verkocht zijn, levert de auteur bruto $16,51 \times 800 \times 10\% = 1320,80$ euro op. Op dat bedrag is 15% roerende voorheffing van toepassing, na aftrek van 50% forfaitaire kosten; dat bedrag wordt ingehouden door de uitgever. De auteur ontvangt dus 1221,74 euro en daarop hoeven geen belastingen en sociale lasten te worden betaald. Wel nog in mindering te brengen zijn de gemeentelijke opcentiemen daarop (gemiddeld 6% of in het voorbeeld 73,30 euro) of gemeentebelasting, geïnd via het aanslagbiljet personenbelasting. 1148,44 euro is het uiteindelijke auteursdeel.

ty-afrekeningen. De uitgever kan beslissen reeds betaalde royalty's op geretourneerde boeken te recupereren door verrekening met de verkoop van andere titels van dezelfde auteur.

Vaak betalen uitgevers een niet-terugvorderbaar voorschot op de royalty's bij het indienen van het definitieve manuscript of de ondertekening van het contract. Die som is gebaseerd op de verwachte verkoop. Als de royalty's op de reële verkoop lager uitvallen, kan er geen terugvordering plaatsvinden, ook niet via andere titels van dezelfde auteur. Een auteur met een regelmatige productie kan hierdoor zijn inkomen spreiden.

Een transparante afrekening van een uitgever vermeldt in detail de gedrukte oplage, de begin- en eindvoorraad, een verantwoording van de niet-verrekenende aantallen, in voorkomend geval het verrekenende voorschot en een toelichting bij de voorraadv verschillen. Opgelet: er is een verschil tussen 'drukoplage' en 'verkochte oplage'; de uitgever zal geen royalty's betalen op bijvoorbeeld auteurssexemplaren, promotie-exemplaren, stockverschillen, inzendingen voor wedstrijden, archiefexemplaren...

3.2 Auteursrechten: nevenrechten

Nevenrechten kunnen bijzonder belangrijk zijn, maar dat valt moeilijk te voorspellen als je aan een boek begint. Toch krijgt dit onderdeel van een uitgavecontract vaak te weinig aandacht van auteurs.

Voor nevenrechten (het resultaat van een uitgave als e-book, vertalingen, de omzetting naar een theatertekst, merchandising...) is een 50/50-verdeling van de opbrengsten tussen de auteur en de oorspronkelijke uitgever gebruikelijk. Als de auteur of de uitgever aantoonbaar extra inspanningen – en kosten – heeft gedaan om iets te realiseren dat nevenrechten opbrengt, is het redelijk dat de verhouding naar 60/40 of 70/30 wordt gewijzigd. Het richtcijfer voor e-boeken is 20-25% op de netto-ontvangsten.

Belangrijk is het begrip 'opbrengst' zo duidelijk mogelijk af te bakenen in de uitgaveovereenkomst. Gaat het om de bruto-ontvangst of kunnen er kosten in mindering gebracht worden? Welke zijn die kosten dan en hoe worden die bepaald? Huisvesting, personeelskosten, buitenlandse beurzen en dergelijke kunnen niet in mindering gebracht worden: ze behoren tot het uitgeverrisico. Kosten die rechtstreeks verband houden met de betrokken titel kunnen wél afgetrokken worden: zo kan de uitgever enkele pagina's laten vertalen om bij buitenlandse uitgevers promotie te maken.

Een standaardvertaalovereenkomst met een buitenlandse uitgever stipuleert gewoonlijk een vergoeding van 6% voor de rechthebbenden op de buitenlandse verkoopprijs (exclusief btw), een bedrag dat in principe 50/50 verdeeld moet worden tussen auteur en uitgever. In een vertaalovereenkomst is meestal de betaling van een niet-terugvorderbaar voorschot op de vertaalrechten opgenomen bij ondertekening van het contract. Het is logisch dat de auteur snel zijn aandeel van dit voorschot ontvangt, middels een tussentijdse afrekening. Deze tussentijdse afrekening wordt vermeld onderaan in artikel 7.1 van het modelcontract.

3.3 Auteursrechten: theater

Het rijke landschap aan (semi)professionele theatergezelschappen en theatermakers in Vlaanderen heeft voortdurend nood aan nieuwe opvoeringsteksten, begeleiders en vastleggers van creatie- en improvisatieprocessen van acteurs. Het is een boutade met enige grond dat je om als auteur goed te verdienen het beste (ook) in toneelkringen actief bent.

Theaterteksten worden doorgaans in twee fasen vergoed: er is een forfaitaire vergoeding voor de aanlevering van de (basis)tekst op bestelling, en er zijn opvoeringsrechten per gespeelde voorstelling. Meewerken aan het repetitieproces en het herschrijven van de definitieve speeltekst op basis van het creatieproces met de acteurs is doorgaans inbegrepen in de basisvergoeding. Een kilometervergoeding en andere kosten zijn dat niet. Voor gebruikelijke tarieven, die zijn gelinkt aan het statuut van het gezelschap en de speelduur, zie de [VAV-website](#).

Opvoeringsrechten bedragen gemiddeld 6 à 7% van de uitkoopsom, respectievelijk inkomgelden. Vanwege de uitgebreide administratie en om een maximale controle op de opvoeringsrechten te verzekeren wordt de exploitatie van theaterteksten veelal integraal overgedragen aan beheersvennootschappen. Zij zorgen voor de inning en alle formaliteiten, en storten na inhouding van hun beheerskosten periodiek de ontvangsten door.

Fiscaal worden opvoeringsrechten beschouwd als auteursrechten (belast tegen 15%, na een forfaitaire kostenaf trek). De vergoeding voor de bestelde tekst zal belast worden deels als auteursrechten (onderworpen aan roerende voorheffing), deels als vergoeding voor een opdracht (beschouwd als beroepsinkomsten of baten uit winstgevendende activiteiten). Een richtcijfer is een verhouding 60/40 voor auteursrechten/opdracht.

3.4 Special case: literair vertalers

Het vergoedingsmodel voor de literair vertalers is minder gebaseerd op een gedeeld risico dan bij de auteurs van oorspronkelijk werk. Meestal wordt de vertaling in opdracht van een Vlaamse of Nederlandse uitgeverij gemaakt en wordt de vertaler per woord vergoed.

Een gebruikelijke woordprijs, die door de Nederlandse Auteursbond als richttarief gehanteerd en in Vlaanderen als norm wordt overgenomen, is 6,5 eurocent per woord (2017). Voor poëzie is dat 2,24 euro per regel, met een minimum van 40,19 euro per gedicht. Aanvullend is er ook voor de vertalers een 'succesbeding' voor een goed verkopende titel, bv. van 2% op de verkochte aantallen boven 4000 exemplaren en 2,5% boven 10.000 exemplaren. Voor een herdruk als pocket is het vertalersaandeel 1%.

Een literaire vertaling is ook in de juridische betekenis van de auteurswetgeving (WER XI) een ‘auteurswerk’. De auteurswetgeving beschermt immers zonder formaliteiten alle werken van letterkunde of kunst die origineel zijn, een persoonlijke stempel dragen en een concrete vorm hebben. De ontvangen vergoeding kan daarom beschouwd worden als een vergoeding voor auteursrechten (belastbaar als roerende inkomsten tegen 15%, na een forfaitaire kostenaf trek). Belastingdiensten opteerden in een aantal dossiers om een deel van de vergoeding als beroepsinkomsten en een deel als auteursrechten te belasten, maar er is onduidelijkheid over de percentages. Op basis van de auteurswetgeving is ook de piste van 100% auteursrechten verdedigbaar.

3.5 Auteursrechten: wettelijke licenties

De auteur bezit het exclusieve recht op de exploitatie van zijn werk. Voor ontleningen in openbare bibliotheken en voor het kopiëren regelt de Belgische auteurswetgeving een wettelijke uitzondering hierop. Als compensatie ontvangt de auteur leenrecht en reprografie vergoeding.

De vergoedingen uit het leenrecht en de reprografie vergoeding zijn in juridische taal niet ‘draagbaar’, wel ‘haalbaar’. In gewone taal: als auteur moet je je rechten laten gelden. Concreet kan dat door lid te worden van een beheersvennootschap (deAuteurs; Sabam; SACD/Scam; Sofam; VEWA) of via Reprobel, die een referentievennootschap zal aanwijzen. Je moet bij je vennootschap je werken aangeven en jaarlijks actualiseren.

De beheersvennootschappen berekenen de vergoeding volgens hun interne reglement. Dat is goedgekeurd door de controledienst van de Federale Overheidsdienst (FOD) Economie en gebaseerd op o.a. genre, omvang, oplage, jaar van uitgifte, bekroningen, verkoopprijs, herdrukken...

Voor de inning van het leenrecht gelden twee parameters: de aanwezigheid in de openbare bibliotheek en het aantal ontleningen. Het aandeel van de auteur bedraagt 70%, dat van de uitgever 30%. Op basis van de collectiegegevens 2016 en de tarieven die wettelijk zijn vastgelegd voor 2017 zal het auteursaandeel per ontleend exemplaar van een boek in 2017 maximaal 2,2 eurocent bedragen. Concreet: om een leenvergoeding van 35 euro te krijgen zal van een auteur een boek beschikbaar moeten zijn in alle 800 uitleenpunten en daar tweemaal per jaar uitgeleend worden.

Een raming van de reprografie vergoeding is moeilijker vanwege de complexe en uiteenlopende berekeningswijzen. Uit het inkomensonderzoek van VAV bleek dat voor de respondenten gemiddeld 690 euro te zijn – een gemiddelde dat sterk wordt opgetrokken door een kleine groep auteurs met reprografie vergoedingen boven de 5000 euro. Wetenschappelijke en educatieve publicaties ontvangen verhoudingsgewijs hogere reprografie vergoedingen, omdat dit genre volgens onderzoek meer gekopieerd wordt.

Een Vlaamse auteur kan zijn recht op leenvergoeding ook laten gelden voor in Nederlandse bibliotheken ontleende boeken. Dat doe je door je aan te melden (geen aansluiting!) bij LIRA, met opgave van je titels. De leenvergoeding per ontlening is gelinkt aan de verkoopprijs en bedraagt in Nederland gemiddeld 12 eurocent per uitlening.

3.6 Lezingen en optredens

Lezers komen graag in contact met hun (favoriete) auteur. Het format 'lezingen' in zijn meest uiteenlopende vormen blijft een succesrijke formule. Voorlezen uit eigen werk, praten over de genese en de ontwikkeling van een (recente) publicatie, een interview, een verhaal op maat van de organisator, een workshop, een dialoog met lezers op basis van hun vragen, een presentatie met beeldmateriaal en mondelinge getuigenissen, een praktijkles in het kader van een opleiding, de voorstelling van een nieuw werk in een boekhandel, gelegenheidsspreker op een culturele activiteit, op uitnodiging van een school, bibliotheek, socio-culturele organisatie, leesclub, bedrijf, uitgever, museum, gemeentebestuur...

Lezingen geef je als auteur niet gratis of voor de symbolische fles wijn, boekenbon of ruiker bloemen. Het veelgebruikte argument dat dit promotie is gaat niet op. De vergoeding per verkocht exemplaar (1,5 à 2 euro) of per ontleend exemplaar (2,2 eurocent) is zo laag dat dit nooit een reële compensatie kan zijn voor de geleverde prestatie. De inrichters – leraren, bibliothecarissen... – worden in de meeste gevallen betaald voor hun inzet, net als de geluidstechnicus en de koffieschenker. Waarom zou dan de auteur – om wie het allemaal gaat – geen vergoeding krijgen?

We geven hier geen standaardtarieven omdat elke lezing haar eigen inzet vergt en 'kostenplaatje' heeft. Factoren die ook een rol spelen zijn: de bekendheid van de auteur, de intrinsieke waarde van zijn verhaal, de gevraagde voorbereiding, het tijdsbeslag, de grootte van de groep, de eenmaligheid of juist de herhaalbaarheid, het tijdstip, de plaats...

Op de VAV-website vind je indicatieve tarieven naargelang van het soort lezing. Ook hier: onderhandel en laat je niet lijmen door een dramatisch discours over te weinig middelen. Maak een onderscheid tussen terugbetaling van de kosten en een honorarium. Het richttarief voor verplaatsingskosten – dat door de fiscus als referentiebedrag wordt gehanteerd – is 0,3460 (juli 2017 – juni 2018) per kilometer. Weiger beneden je vraagprijs te werken. Anders worden het vrijblijvende en het amateurisme van het auteursvak bevestigd. Bovendien dwing je zo ook je collega's in een neerwaartse prijsspiraal: jouw toegeving op de prijs zal later nog gebruikt worden.

Weet dat scholen werkingsmiddelen krijgen, bibliotheken budgetten voor uitbreidingsactiviteiten hebben, socio-culturele organisaties worden gesubsidieerd, leeskringen geld aan gezellige etentjes besteden, bedrijven forse sommen voor managementgoeroes betalen en boekhandels en uitgeverijen een rechtstreeks belang hebben bij je optreden. Aarzel niet om je prijs te stellen.

3.7 Tekstgerelateerde opdrachten

In een maatschappij die steeds meer belang hecht aan competenties en waarin effectieve communicatie levensnoodzakelijk is geworden, waarin mensen zoeken naar begeleiding van hun zelfexpressie en organisaties naar het verwoorden van 'het unieke eigen verhaal', is er behoefte aan competente 'woord-spelers'. Durf jezelf te presenteren als woord- en taalgids, verslaggever, columnist, docent, schrijfworkshopleider, tekstbewerker en (eind)redacteur, copywriter, ghostwriter, vastlegger van levensverhalen...

In brede zin gaat het hier om het exploiteren van je schrijfvaardigheden, je vermogen tot accuraat formuleren en het (na)vertellen van verhalen, je communicatiekracht en beeldende competenties, je taalbeheersing en creativiteit, je out of the box denken en bezieling die je via het (geschreven) woord overbrengt, je didactische kwaliteiten in het becommentariëren, begeleiden en sturen van schrijfprocessen van anderen...

Breng potentiële opdrachtgevers in kaart en benader hen actief met realisaties van jou die voor hen betekenis kunnen hebben en die tonen dat het ook anders kan: gepubliceerde boeken, maar ook andere schrijfgerelateerde verwezenlijkingen. Potentiële opdrachtgevers vind je op affiches in cultuurcentra en bibliotheken, in plaatselijke media (o.a. van de gemeentediensten), in de ledenlijsten van cultuur-, sport-, senioren-, en ondernemersraden, academies voor muziek en woord, zelfhulpgroepen, koepelorganisaties, regionale redacties van kranten, socio-culturele verenigingen, (semi)professionele uitgevers en gelegenheidsuitgevers, professionele websites, bedrijven die een jaarverslag met meerwaarde willen of hun bedrijfsgeschiedenis willen vastleggen, jubilerende organisaties...

Ook hier: stel je specifieke expertise niet gratis of voor een symbolische vergoeding ter beschikking. Tarieven geven is hier nog lastiger dan elders, omdat het om heel diverse opdrachten gaat. Er wordt gewerkt met dagprijzen, prijzen per pagina, tarieven voor een aantal woorden enz.

3.8 Prijzen

Er zijn in Vlaanderen (en ook Nederland) een aantal literaire prijzen, op diverse niveaus en zowel in de privé- als in de overheids sfeer. Dat is een goede zaak. Prijzen worden ook wel eens uitgereikt tot meerdere eer en glorie van de – al dan niet politieke of commerciële – schenker, met de laureaat als meewerkend en tegelijk lijdend voorwerp.

Controleer het reglement om na te gaan of er een redelijke vergoeding is voor de gevraagde inspanning en of je door je deelname niet al je rechten gratis afstaat. Er kan een disproportioneel groot afgeleid gebruik worden gemaakt van je inzending: publicatie zonder royalty's, een opvoering, de uitreiking met verplichte lezing, je tekst op een vast paneel in een wandelroute, opname in een verzamelbundel... Kijk ook uit voor kostenparticipatie in de gelegheidsuitgave of een afname onder lichte dwang...

Laat je gerust fêteren maar houd ook de neveneffecten in het oog. Sta ook hier op je professionaliteit en respect voor je schrijverschap.

3.9 Subsidies

In het kader van een kwaliteitsondersteunend en marktcorrigerend beleid of ter invulling van een gericht cultuurbeleid of een eigen merkenbeleid hebben de verschillende beleidsniveaus – de Vlaamse Gemeenschap, provincies, steden en gemeenten – subsidiereglementen voor de creatie, (re)productie en verspreiding van cultureel waardevolle titels.

De subsidies zijn meestal 'haalbaar' en niet 'draagbaar', d.w.z. dat je een subsidie moet aanvragen en dat je niet wordt 'gevraagd'. Dat betekent concreet dat je een aanvraag moet indienen en misschien een dossier moet samenstellen en dat je gepubliceerde boeken, manuscripten of andere geloofsbrieven moet voorleggen, zonder zekerheid van resultaat. Zoals dat in elke sollicitatieprocedure met verschillende kandidaten het geval is.

Lees goed het subsidiereglement en toets met de nodige zelfkennis af of jij of je werk voldoet aan de vooropgestelde criteria. Dat bespaart je desgevallend kosten en een gedeukt eigenbeeld. Neem in geval van twijfel contact op met de subsidiërende instelling en leg je specifieke vragen voor.

Naast rechtstreekse subsidies zijn er ook onrechtstreekse subsidievormen die helpen om publicaties, presentaties, research... mogelijk te maken. Denk aan productiesubsidies, de aankoop van x-aantal exemplaren, mogelijkheden tot optredens en lezingen, bijdragen voor vertaalkosten, een gratis verblijf in (buitenlandse) residenties of (binnenlandse) schrijvershuizen, reisbeurzen, schrijfofdrachten, bijdrage in reiskosten en studiemateriaal, deelname aan buitenlandse missies, seminaries...

Raadpleeg regelmatig de aankondigingen van de subsidiërende organisaties via hun website of de informatie in gerichte media: de VAV-Nieuwsbrief, websites van de beheersvennootschappen, literaire tijdschriften, cultuursites van provincies en gemeenten, openbare bibliotheken...

3.10 VFL-subsidies

Het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL) is een Vlaamse openbare instelling. Het VFL is actief sinds 2000 en heeft als doel de Nederlandstalige letteren en de vertaling in en uit het Nederlands van literair werk in de brede zin van het woord te ondersteunen. Zo wil het fonds bijdragen tot de verbetering van de sociaaleconomische positie van auteurs en vertalers. Het fonds werkt op basis van een beheersovereenkomst met de Vlaamse overheid.

In de missie wordt de opdracht vertaald als: 1. letteren helpen creëren en produceren 2. letteren helpen verspreiden 3. letteren helpen verspreiden in het buitenland 4. de letterensector versterken. Hiertoe verstrekt het VFL subsidies, informatie en documentatie. Het organiseert en financiert ook projecten, samenwerkingsplatforms en andere initiatieven in binnen- en buitenland, en het promoot Vlaamse literatuur over de grenzen. Kernbegrippen zijn kwaliteit, professionaliteit en diversiteit.

Het VFL heeft 28 subsidieregelingen bestemd voor auteurs en vertalers, illustratoren, striptekenaars, theaterauteurs, uitgevers, organisatoren... Deze subsidies ondersteunen de auteurs zowel rechtstreeks (werkbeurzen, reisbeurzen, lezingen...) als onrechtstreeks (bijvoorbeeld steun aan literaire tijdschriften, wat leidt tot publicatiekansen voor auteurs). Op de website kun je het doel, de voorwaarden, de criteria en de aanvraagprocedures in detail raadplegen.

Voor meer toelichting bij de regelingen en hun voorwaarden (bv. inkomensgrenzen) verwijzen we naar de website www.vfl.be.

Het jaarbudget 2016 bedroeg 8 miljoen euro, waarvan 6,5 miljoen dotatie van de Vlaamse overheid (0,9 miljoen extra voor het gastlanderschap op Frankfurter Buchmesse) en 0,5 miljoen eigen inkomsten. 78% ging naar subsidies waarvan 23% direct naar auteurs en vertalers en projecten (inclusief 1,2 miljoen voor gastlanderschap), 14% naar personeelskosten en 8% werkingskosten inclusief buitenlandwerking.

BEDING VAN AFWIJZING VAN AANSPRAKELIJKHEID

De inhoud van het Auteurshandboek is door de opstellers met de grootst mogelijke zorg samengesteld. Hoewel het onze bedoeling is om bijgewerkte en juiste informatie te verspreiden, kunnen we geen perfect resultaat garanderen. De Vlaamse Auteursvereniging aanvaardt geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke onjuistheden in het Auteurshandboek. De Vlaamse Auteursvereniging vzw kan niet verantwoordelijk gesteld worden voor schade op welke manier dan ook ontstaan door gebruik, onvolledigheid of onjuistheid van de aangeboden informatie in het Auteurshandboek. De informatie die wordt verstrekt heeft enkel een informatieve waarde en kan dus niet worden beschouwd als juridisch rechtsgeldig. Er kunnen geen rechten of plichten aan worden ontleend. Wanneer de Vlaamse Auteursvereniging verwittigd wordt van fouten of onvolledigheid van gegevens, dan zal zij onmiddellijk overgaan tot verbetering of aanvulling. Eventuele onjuistheden die aan de Vlaamse Auteursvereniging worden gesignaleerd, zal zij zo spoedig mogelijk verbeteren.

Ongeautoriseerd of oneigenlijk gebruik van de content of delen daarvan betekent inbreuk op intellectuele rechten. Alle inhoud in dit Auteurshandboek is eigendom van de Vlaamse Auteursvereniging. Het is niet toegestaan om (delen) van de inhoud te kopiëren, te wijzigen, te distribueren, te verspreiden of op andere wijze te gebruiken.

Het is wel toegestaan om verwijzingen naar dit Auteurshandboek te verspreiden met bronvermelding.

De bezorgde informatie is voortdurend in beweging. Belangrijke wijzigingen en actuele kengetallen worden op de VAV-website en in de Nieuwsbrief gemeld.